

Talep cesaretlendikçe çarklar hızlanacak

Tüketici güveni ve imalat sanayisindeki son rakamlar yüzleri güldürüyor. Tüketicinin elini rahatlatacak son düzenlemelerle birlikte ertelenen talep piyasaya yansıyor.

EKONOMİK GÜVEN ARTIYOR

Türkiye, küresel ticaret savaşına ve seçim tartışmalarına rağmen piyasa canlılığını artırmayı başardı. Ekonomik güven endeksi haziranda, önceki aya kıyasla yüzde 7.6 artarak 83.4 oldu. Tüketici güven endeksi de yüzde 4.3 arttı.

SIRA İMALAT VE İHRACATTA

İmalat PMI endeksi haziranda 47.9 ile son 11 ayın en yüksek düzeyinde gerçekleşti. PMI endeksinin düzeyi, sanayi üretimi verilerinin daha da istikrar kazanabileceğini gösteriyor. Bu da ihracata yönelik hareketin güçleneceğine işaret ediyor. ■ 9

Talep cesaretlendikçe çarklar hızlanacak

Geçen yıl ağustos ayından bu yana üretim ve satışta yaşanan yavaşlamanın ardından yeni bir aşamaya geçiliyor. İmalat rakamları bir yıl aradan sonra tekrar düzelmeye başlarken, tüketici güven endeksi de geçen ay yüzde 4.3 yükseldi. Bazı ürünlerde taksit imkanının artırılmasıyla birlikte tüketicinin ertelediği talebin de piyasaya yansımaları bekleniyor.

İhracat siparişleri artmaya başladı

ISO Türkiye İmalat PMI rakamlarını değerlendiren IHS Markit Direktör Yardımcısı Andrew Harker, "Yılın ikinci çeyreğinin sonunda Türk imalatçıların cesaretlendiren bazı işaretler söz konusu" dedi. Harker, "Burada özellikle yeni ihracat siparişlerinin büyüme bölgesine geçmesi belirleyici oldu. Bu gelişme, toplam yeni siparişlerdeki yavaşlamanın çok daha sınırlı olmasını sağladı. Ayrıca PMI endeksinin mevcut düzeyi, sanayi üretimi verilerinin 2019 ortalarında istikrar kazanabileceğini gösteriyor" diye konuştu.

ADEM ORHUN

EKONOMİK güven endeksi haziranda, önceki aya kıyasla yüzde 7.6 artışla 77.5'ten 83.4'e yükseldi. TÜİK verilerine göre endekste bu artış; tüketici, imalat sanayi, hizmet, perakende ticaret ve inşaat sektörü güven endekslerindeki artışlardan kaynaklandı.

TÜKETİCİ GÜVENİ

Tüketici güven endeksi ise haziranda önceki aya göre yüzde 4.3 farkla 57.6'ya yükseldi. Hanenin maddi durum beklentisi endeksi de, aynı dönemde yüzde 5.9 artarak 78.3 oldu.

İMALATTA VİTES DEĞİŞİMİ

Öte yandan; İstanbul Sanayi Odası Türkiye İmalat PMI (Satın Alma Yöneticileri Endeksi), haziranda 47.9 ile yaklaşık son 11 ayın en yüksek düzeyinde gerçekleşti.

Eşik değer olan 50 puanın üzerinde ölçülen tüm rakamların sektörde iyileşmeye işaret ettiği anket sonuçlarına göre, mayıs ayında 45.3 olarak ölçülen ISO Türkiye İmalat PMI haziranda 47.9'a yükselerek imalat sektöründeki yavaşlamanın Temmuz 2018'den beri gözlenen en düşük oranda gerçekleştiğine işaret etti.

KART FAİZİ İNDİ

Ekonomideki makro olumlu sinyallerin yanı sıra kurumlar, potansiyel veya ertelenmiş talebi teşvik eden yeni düzenlemeler yaptı.

Bu düzenlemelerden en önemlisi Merkez Bankası'nın, kredi kartındaki aylık faiz oranlarını aşağı çekmesi oldu. Türk lirası cinsinden kredi kartı işlemlerinde uygulanacak aylık azami akdi faiz oranı yüzde 2.00, aylık azami gecikme faiz oranı yüzde 2.40 olarak belirlendi. Yabancı para cinsinden kredi kartı işlemlerinde uygulanacak aylık azami akdi faiz oranı yüzde 1.60, aylık azami gecikme faiz oranı yüzde 2.00 oldu.

TAKSİT SAYISI ARTTI

Piyasalarda beklenen talebi uyarayan ikinci önemli karar ise Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu'ndan (BDDK) geldi. Buna göre bazı ürünlerde kartlı alışverişlerde taksit sayısı artırıldı. Böylece taksit sayısı, mobilyada 12 aydan 18 aya, elektronikte 3 aydan 6 aya, fiyatı 3 bin 500 TL'ye

Tüketici güven endeksi arttı

Tüketici güven endeksi, haziranda geçen aya göre yüzde 4,3 artış kaydetti
Buna göre mayısta 55,3 olan endeks değeri, haziranda 57,6 olarak kayıtlara geçti

*0-200 aralığında değer alabilen endeksin 100'den büyük olması tüketici güveninde iyileşme durumu, 100'den küçük olması tüketici güveninde kötüleşme durumu gösterir

kadar olan televizyon alımında 9 aydan 12 aya, havayolları ve konaklama ile yurt içine ilişkin harcamalarda 9 aydan 12 aya yükseldi. Yapılan düzenleme ile vergi ödemeleri de kolaylaştırılarak 9 yerine 12 taksit imkanı getirildi.

Kurumsal kredi kartlarındaki genel taksit sınırı da 12 aydan 18 aya yükseltildi.

ELEKTRONİK VE KUYUM

Video, kamera ve ses sistemi gibi elektronik eşya ve tablet bilgisayarlar ile cep telefonu satışlarında 6 aya kadar taksit yapılabilecek.

Perakende işletmelerce basılı ve külçe

halinde olmayan kuyum satışlarında 4 aya kadar taksitlendirme imkanı tanınırken, diğer kuyum satışlarında ise taksitlendirme yapılamayacak.

ASGARI ÖDEME

Bu düzenlemelerle birlikte BDDK kredi kartlarındaki asgari ödemi oranını da değiştirdi. Buna göre önceden kart limitine göre belirlenen asgari tutar ödemesi, kart limitine bakılmaksızın tüm kartlarda asgari yüzde 30 oldu. Yeni kredi kartlarında ise bir yıllık sürenin dolmasına kadar borcun asgari yüzde 40'ı ödenecek.

Yaz aylarına sakin giriyoruz

gurfeseli@superonline.com

PERSPEKTİF

Dr. Can GÜRLESEL

2019 yılının ilk yarısını gerek uluslararası alanda gerekse Türkiye’de çok sayıda riskin ekonomi üzerinde yarattığı baskılar ile geride bıraktık. Haziran ayında yaşanan gelişmeler ile bu baskılar kısmen hafifledi veya ötelendi. Bu nedenle yaz aylarına riskler açısından daha rahat ve sakin giriyoruz.

1. Küresel ekonomide riskler ötelendi

2019’da küresel ekonomide yavaşlamaya ve ticarete küçülmeye yol açan riskler ötelendi, ancak belirsizlikler ortadan kalkmadı. Riskler; ABD-Çin arasındaki ticari korumacılık, İran başta olmak üzere uygulanan yaptırımlar, Suriye, Kuzey Kore, Libya ve Venezuela gibi ülkelerde yaşanan çatışma ve gerginlikler ile ortaya çıkan jeopolitik risklerdir. Haziran ayı sonunda Japonya’da yapılan G20 zirvesi bu riskleri ötelede, çözüm arayışları için yeni bir süre tanıdı, ancak çözüme yönelik belirsizlikleri ortadan kaldıramadı. Risklerin çözümü için uzatma sağlanarak en azından eylül ayına kadar zaman kazanıldı. Bu çerçevede yaz ayları riskler açısından sakin geçecek ve iyimser fiyatlamalar yapılacak. Ancak risklerin ötelenmesi, dünya ekonomisi ve ticaretindeki yavaşlama eğilimini çok durdurmuyacak. Eylül ayından itibaren riskler gündemi yeniden ısınacak. Brexit süreci de risklere eklenecek.

2. Türkiye’nin jeopolitik riskleri

Dış politik ve jeopolitik riskler uzun süredir ekonomi üzerinde kısıtlayıcı etki yarattı. Dış politik ve jeopolitik riskler içinde ABD ile odağında S-400 füze sistemlerinin satın alınması olmak üzere birçok gerginlik alanı ve jeopolitik olarak da yine odağında Suriye olmak üzere bölgesel çatışma ve gerginlikler yer alıyor. 2019 yılının üçüncü çeyreğine girerken bu risklerin önemli bir bölümünün sonbahara ertelendiği görülüyor. ABD ile özellikle S-400 savunma sistemleri konusunda olası ABD yaptırımları için zaman kazanıldı. Böylece Suriye konusunda ve Rusya ile ilişkilerde de yaz ayları daha

sakin geçecek gibi görünüyor.

3. Enflasyon, faizler ve döviz kurları

Yılın üçüncü çeyreğine girerken dış politik ve jeopolitik risklerin ötelenmiş olması ile enflasyon, faizler ve TL üzerinde yukarı yönlü baskı yaratacak unsurların etkisi şimdilik azaldı. Buna bağlı olarak enflasyon faizlerde gerileme olanağı artarken, TL üzerindeki değer kaybı baskısı da azaldı. Enflasyonda haziran, temmuz ve ağustos aylarında bu sene enflasyon oranlarının daha düşük gerçekleşeceği ve tüketici enflasyonunda 4-5 puan arasında bir gerileme olabileceği öngörülmüyor. Buna bağlı olarak faiz oranlarında da benzer bir gerileme yaşanabilecek. Ancak mali disiplin sağlanmadan kamunun yapacağı zamlar enflasyonu yine olumsuz etkileyecek. Türk lirasının üzerindeki değer kaybı baskısının ortadan kalkması da enflasyondaki ve faizlerdeki gerileme için olumlu olacak.

4. İktisadi faaliyetlerde toparlanma

İktisadi faaliyetler içinde sanayi üretimi önemli bir gösterge. **Istanbul Sanayi Odası** Türkiye geneli sanayi PMI verisi bu konuda öncelikli bir göstergedir. **İSO** PMI verisi 2018 yılı şubat ayından itibaren ivme kaybetti, ancak sanayide büyüme ağustos ayına kadar sürdü. Ağustos ayından itibaren PMI verisi 50’nin altında kaldı ve sanayide küçülme sürdü. 2019 yılında ise PMI verisi zayıf kalmaya devam etti ve sanayide küçülme de sürdü. Mart ayına kadar süren toparlanma çabası nisan ve mayıs aylarında tersine döndü. Haziran ayında ise PMI verisi 47.9 ile yılın en yüksek seviyesine çıktı. 47.9 seviyesi yine küçülmeyi göstermekle beraber bir toparlanma işareti olarak görülmeli.

**SON
ÖZ**

RİSKLERE KALICI ÇÖZÜMLER
ÜRETİR, YAPISAL
REFORMLARA AĞIRLIK
VERİRSEK, EKONOMİDE
DAHA HIZLI TOPARLANMA YAŞAYABİLİRİZ.